

GÜNEŞ ENERJİSİ

Gelecek 20 yılda güneş ekonomisinin büyüklüğünün 5 trilyon dolara ulaşması bekleniyor. ABD, Kanada ve Meksika gibi ülkeler güneş enerjisi konusunda önemli enerji bölgeleri olma yolunda çok stratejik adımlar atıyor. Türkiye ise sahip olduğu güneş, su ve rüzgar potansiyeli ile yeşil enerji açısından çok daha şanslı bir ülke.

DUYGU EREN

d.eren@businesslife.com.tr

BÜYÜME TRENDİNDE

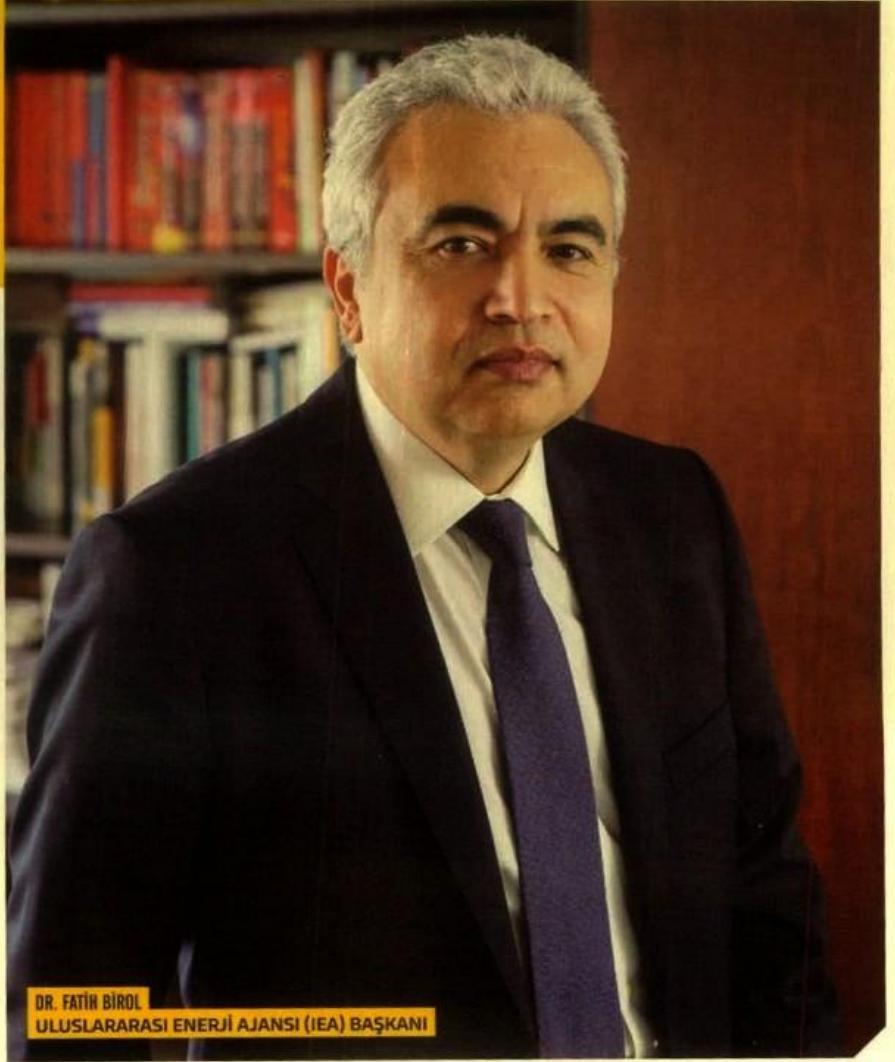
TÜRKİYE BU EKONOMİDEN PAYINI ALMALI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Berat Albayrak, 2018 yılında Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'nı açıklayacaklarını belirtmişti. Türkiye solar termal alanında dünyanın en büyük üçüncü pazarı. Pekin! Solar çatı pazarında payımızı nasıl almalıyız? Yerli ve yenilenebilir enerji alanında Türkiye'nin öncü şirketlerinden Sabancı, Zorlu, Panasonic, Smart Energy ve IBC Solar Türkiye ülkemizde çatı üstü GES pazarının açılması için neler yapıyor?



GÜNEŞ ENERJİSİNİN MALİYETİ 3 YILDA YARIYA İNDİ

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC) Direktörü Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol, Türkiye’de yaz aylarından önce YEKA Projesi’nin sonucu olarak fiyatlarda düşüş yaşandığını söyledi. Çevre ve iklim kaygıları kadar pazarın maliyet iyileştirmelerinin önemini vurgulayan Birol, “Güneş enerjisinin maliyeti son 3 yılda yarıya indi. Herhangi bir şeyin fiyatı 3 yılda yarıya inerse bu çok önemli bir gelişmedir. 2020’ye kadar da bir kere daha yarıya ineceğini düşünüyoruz. Yenilenebilir enerji kullanımındaki artış çevre ve iklim ile ilgili kaygılardan dolayı değil, maliyetlerde oluşan iyileştirmeye dayanıyor.” diyor. Enerji verimliliği, günümüzde dünya çapında enerji kullanımının önemli bir kısmı olmakla birlikte herhangi bir standarda tabi değil. Dünyada kullanılan enerjinin %68’i ile ilgili herhangi bir verimlilik standardı yok. Bu nedenle “Enerji güvenliği halihazırda politikaların belirlenmesinde önemli bir taş olmalıdır.” vurgusu yapan Birol, Tanap projesi gibi projelerin planlanandan daha önce bitirilmesi önemli bir gelişme olarak görüyor. Birol, “ABD’nin pazarda güçlü bir oyuncu haline gelmesiyle Petrol pazarlarında yeni bir dönem başladı. Bu yeni dönemde fiyatlar 1-2 yıl kadar bu düzeyde devam edebilir. Avustralya, ABD, Katar gibi ülkeler LNG üretmeye devam edecek. Çevreyle ilgili bu zorlukları aşabilmek için küresel seviyede çok kapsamlı çaba göstermek gerekiyor.” değerlendirmesini yapıyor.



DR. FATİH BİROL
ULUSLARARASI ENERJİ AJANSI (IEA) BAŞKANI

DİJİTALLEŞME ENERJİ SEKTÖRÜNÜ DE ETKİLİYOR

Petrol ve gaz sektöründe de önemli bir düşüş var. Tarihte ilk defa elektrik sektörüne yapılan yatırımlar petrol ve gaz sektörünün ötesinde. Yani; elektrik sektörü petrol&gaz sektörüne göre cazibe teşkil ediyor. Büyük yatırımcılar tabii ki ABD ve Avrupa. Ancak yatırımların yapıldığı istikametlerin başında Çin geliyor. ABD, kaya petrolü üretiminde ciddi bir ilerleme kaydetti ve artış devam edecek gibi görünüyor. ABD’de sadece kaya petrolü üretiminin Irak petrol üretim rakamlarına düzeyine ulaştı. Kaya petrolünün küresel petrol piyasasında önemli bir hale geldiğini görüyoruz.



“ENERJİYİ YERİN ALTINDA DEĞİL, YERİN ÜSTÜNDE ARAMALIYIZ”

Yeni yıldagüneş enerjisinin Türkiye'nin gündeminde daha çok yer alması gerektiğini söyleyen Smart Energy Yönetim Kurulu Başkanı Halil Demirdağ, Türkiye'nin yerli ve yenilenebilir enerji konusundaki şansını kullanması gerektiğini vurguladı. Çalışan her güneş santralının, 80 ile 100 bin dolar civarında kaynağın yurtdışına gitmesini engellediğine dikkat çeken Demirdağ, “Cari açığı, bu sayede gelecek nesillerin sırtına yük olmaktan çıkarabiliriz” dedi. Demirdağ, dünya devi SUMEC ile yaptıkları ortaklığın neticesinde en büyük üreticilerden biri olmaya odaklandıklarını aktardı.

• Ülkemizde çatı üstü GES pazarının açılması için neler yapılmalı?

Ülkemiz bu açıdan çok şanslı. Güneş, zamanla hücre üretimiyle, wafer üretimiyle, ingot üretimiyle, neredeyse tamamen Türkiye'de üretilebilen bir enerji kaynağı haline gelebilecek. Bugün tüm dünyada yenilenebilir kaynaklar giderek daha rekabetçi bir seçenek olarak öne çıkıyor. Yeşil enerji artık pahalı bir alternatif değil. Kendi petrolünü, kendi doğalgazını kendi çıkaran Suudi Arabistan gibi ülkeler bile elektriklerini artık güneş enerjisinden elde etme yoluna gidiyor. Bir taraftan yenilenebilir enerji teknolojilerini üreten makineler geliyor ve ucuzluyor, diğer taraftan o makinelerin ürettiği teknolojiler daha verimli hale geliyor.

“GEÇ KALMIŞLIĞA DEĞİL; DAHA FAZLA PAY ALMAYA ODAKLANALIM”



HALİL DEMİRDAĞ
SMART ENERGY YÖNETİM KURULU BAŞKANI

• Türkiye'nin toplam dünya güneş enerjisi içindeki payı ne kadar?

Dünyada yılda 300.000 MW'a giden bir kurulum varken, Türkiye'de bu rakam 1.700 MW'ı geçti. Ancak biz bunu geç kalmışlık olarak değil, daha fazla pay almanın tam zamanı olarak değerlendiriyoruz. Hem maliyetler düşüyor hem de girişimcilerimiz hızlı bir şekilde adapte oluyor. Gelecek 20 yılda dünyada yaklaşık 5 trilyon dolar civarında büyüklüğe ulaşacak güneş enerjisi sektöründe çok daha büyük bir pay alabileceğimizi görüyoruz. Yeşil enerjinin müteahhitliğinde de öncü olabiliriz. Geç başlamış olabiliriz ama çok hızlı ilerliyoruz. Bu alanda dünyadaki söz sahibi, üretici konumunda ve bunun kurulumunu, yatırımını yapan bir ülke olacağımızı ümit ediyorum.

“HEDEFİMİZ TÜRKİYE'NİN VE DÜNYANIN EN BÜYÜĞÜ OLMAK”

• Globalde neler yapıyor ve neler hedefliyorsunuz?

Dünyanın en büyük 500 firmasından biri olan Çin merkezli SINOMACH'ın enerji sektöründe faaliyet gösteren şirketi SUMEC'i stratejik ortak olarak ülkemize getirmeyi başardık. Phono Solar markası ile bu alanda söz sahibi olan böyle bir dev kuruluş ile güçlerimizi birleştirdik. Çok yakın gelecekte de 1.200MW'lık tam kapasite ile üretime geçeceğiz. Bu da Türkiye'nin ve Avrupa'nın en büyük panel üreticisi olacağımız anlamına geliyor. Hedefimiz, “Türk Malı” güneş panellerini dünyaya ihraç etmek. Güneş hücrelerini de Türkiye'de üretmeyi hedefliyoruz.

“SÜRDÜRÜLEBİLİR PROJELERİMİZİ SÜRDÜRECEĞİZ”

Zorlu Enerji, Borsa İstanbul'un Kasım 2017-Ekim 2018 dönemi için açıkladığı Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan sayılı şirketten biri oldu. Zorlu Enerji Grubu Başkanı Sinan Ak, Zorlu Enerji'nin geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Sürdürülebilirlik Endeksi'nde gönüllü olarak yer almasının, sürdürülebilirlik odaklı iş modellerinin bir yansıması olduğunu söyledi. Ak şunları anlattı.

• Enerjide sürdürülebilir bir gelecek için neler yapıyorsunuz?

Sürdürülebilir enerjiyi, sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir unsuru olarak değerlendiriyoruz. Bu doğrultuda, sürdürülebilirliğe toplum için ekonomik, sosyal ve çevresel değer yaratma vizyonuyla yaklaşıyoruz. Sürdürülebilirlik, iş modelimizin merkezinde yer alıyor ve Sürdürülebilirlik Kurulumuz tarafından bütünsel ve kapsayıcı bir bakış açısıyla yönetiliyor. 2016 yılında olduğu gibi 2017'de de Sürdürülebilirlik Endeksi'nde gönüllü olarak yer almamız; sürdürülebilirliği merkeze alan iş modelimizi ve bu konuda ortaya koyduğumuz vizyonu açık bir şekilde yansıtıyor.

“AKILLI ENERJİ TEKNOLOJİLERİNE ODAKLANACAĞIZ”

• Sektörünüze ilk yaşattığınızı veya kazandırdığınızı yeniliğiniz ne oldu? Türkiye'deki santrallerinin yüzde 76'sı yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına



SİNAN AK
ZORLU ENERJİ GRUBU BAŞKANI

dayanıyor. Türkiye'de hem yaptığımız işler, hem de hayata geçirdiğimiz projelerle, sürdürülebilirlik konusunda enerji sektöründe birçok ilke imza attık. Türkiye'de sürdürülebilirlik raporunu yayınlayan ve karbon ayak izini hesaplayan ilk enerji şirketi olarak, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ikinci kez gönüllü yer almaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Sürdürülebilir bir gelecek için akıllı enerji teknolojilerine odaklanmayı ve hem enerji alanında hem de farklı sektörlerdeki şirketlere örnek olacak sürdürülebilir işleri ve projeleri hayata geçirmeyi sürdüreceğiz.

• Sürdürülebilirlik konusunda şirketinizin karnesi nasıl?

Yerli, yenilenebilir ve temiz enerjilere yatırım yaparak sürdürülebilirliği tüm yönleriyle karşılamayı amaçlayan bir şirket olarak şeffaflığa büyük önem veriyoruz. Sürdürülebilirlik Raporu yayınlıyor olmamız ve geçtiğimiz yıldan bu yana Borsa İstanbul'un Sürdürülebilirlik Endeksi'nde gönüllü olarak yer alıyor olmamız bunun bir yansıması. İklim değişikliği ile mücadeleyi ekonomik, sosyal ve çevresel tüm yönleriyle en önemli kurumsal sorumluluklarımızdan biri olarak görüyoruz.

“ÇATI ÜSTÜ GES YATIRIMI YENİ TREND OLACAK”

Enerji sektörünün geleceğini enerji depolamasında gördüklerini söyleyen IBC SOLAR Türkiye CEO'su ve Kurucu Ortağı Hakan Daltaban, yakın gelecekte çatı üstü GES pazarında maliyetlerin azalmasıyla bu sistemlerin trend haline geleceğini söyledi. Daltaban, başvuru süreçlerinin kolaylaştırılması ve teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi gerektiğine işaret ediyor.

• Ülkemizde çatı üstü GES pazarının açılması için neler yapılmalı?

Çatı üstü GES pazarının açılmasının ekonomiye ve işgücüne çok ciddi getirileri olacaktır. Pazarı; endüstriyel ve bireysel çatılar (ev tipi) olarak kabaca ikiye ayırabiliriz. Endüstriyel çatılarda özellikle kapasite tahsislerinin artması ve eş zamanlı olarak enerji maliyetlerinin artmasıyla, halihazırda atıl olan çatılara bu sistemlerin kurulması trendi başlayacaktır. Dünyada Solar projeler 'Proje Finansmanı' mantığı ile ilerler, pazarın gelişebilmesi için bankaların bu işi öğreniyor olması büyük önem taşır. Ülkemizin güneş potansiyelini göz önünde bulundurarak; projelere yönelik finansal çözümler sağlanmalıdır.

“SOLAR TERMAL BAŞARISI ÇATI PAZARINDA DA YAKALANABİLİR”

• Türkiye solar termal alanında dünyanın en büyük üçüncü pazarı. Peki! Solar çatı pazarında payımızı nasıl almalyız?

Termal çatı pazarında ön sıralarda olma sebebimiz ilgili sürece dahil herhangi bir düzenleme ve denetleme mekanizmasının olmamasıdır. Solar fotovoltaik çatı pazarının gelişmesi için de başvuru süreçleri kolaylaştırılmalı ve teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir. Bu düzenlemeler ile solar termal



HAKAN DALTABAN
IBC SOLAR TÜRKİYE CEO'SU

alanındaki başarılar solar fotovoltaik çatı pazarında da fazlasıyla yakalanabilir.

“ENERJİ SEKTÖRÜNÜN GELECEĞİ ENERJİ DEPOLAMASINDA”

• Pazarın regülasyon, amortisman süreleri, dağıtım ve depolama süreçleri nasıl işliyor? Pazara dair regülasyon düzenleme süreçleri halen devam etmektedir. Özellikle solar fotovoltaik çatı pazarı için hem finansman hem de bürokratik açılardan güncellemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Şuana kadar arazi solar fotovoltaik projeler için amortisman süreleri 6-8 yıl arasında değişmektedir. Endüstriyel çatı fotovoltaik projelerinde ise güncel elektrik fiyatlarının hayli düşük olmasından dolayı bu süre biraz daha uzun çıkmaktadır. Solar projelerinde elde edilen elektrik enerjisi çift yönlü sayaçlar kullanılarak ölçülebilmekte ve doğrudan şebekeye iletelebilmektedir. Enerji sektörünün geleceği enerji depolamasındadır, her geçen gün bu alanda yeni gelişmeler olmaktadır, yakın gelecekte maliyetler azaldıkça daha büyük yatırımlar yapılmasına olanak sağlayacaktır.

“ÇATI PROJELERİNDE UZMAN EKİPLE ÇALIŞMAK ELZEM”

• Sektörünüze ilk yaşattığımız veya kazandırdığımız yenilikçi yaklaşımınız ne oldu?

Sektörümüze Franchise (bayilik) sistemimizi getirdik. Yaklaşık 20 bölgemizde bizlerle aynı heyecanı yaşayan, yerelde mühendislik işleri yapan partnerlerimiz bulunmaktadır. Buradaki amacımız açılacak olan çatı pazarında satış öncesi planlama ve satış sonrası hizmetler için bir ağ örgülü yapı kurmaktır. Türkiye gibi pazarlarda yerelde ne kadar güçlüyseniz; o kadar bilinir ve tercih edilirsiniz. Biz de hizmet sektöründe nadir görülen bu sistemi solar çatı pazarı için sektörde uyguluyoruz. IBC Solar olarak bilgi alış-verişini ve deneyimlerimizi paylaşmayı seviyoruz. Kendi organizasyonumuz içinde IBC Akademi-yi kurarak uzmanlık ve tecrübelerimizi partnerlerimiz ve sektörümüz ile paylaşmayı hedefliyoruz.